

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Berislavićeva 11, Zagreb

Poslovni broj: 61 PŽ-6691/2019-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Ivica Omazića, predsjednika vijeća, Ivane Mlinarić, suca izvjestitelja i Tatjane Kujundžić Novak, člana vijeća, u pravnoj stvari 1. tužitelja D. Š., OIB ..., B., i 2. tužitelja L. V., OIB ..., S., vlasnika Zajedničkog obrta za ugostiteljstvo S. P., B., koje zastupa punomoćnik S. K., odvjetnik u S., protiv tuženika A. B. d.d., OIB ..., Z., kojeg zastupaju punomoćnici, odvjetnici u Odvjetničkom društvu T. N. S. d.o.o. u Z., radi utvrđenja ništetnosti i isplate kunske protuvrijednosti iznosa od 68.286,98 EUR, odlučujući o žalbi tužitelja i tuženika protiv presude Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-764/2017-25 od 27. lipnja 2019., u sjednici vijeća održanoj 28. travnja 2021.

p r e s u d i o j e

I. Preinačuje se presuda Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-764/2017-25 od 27. lipnja 2019. u točki I. izreke, u dijelu točke II. izreke kojim je tuženik obvezan na isplatu kunske protuvrijednosti iznosa od 31.505,28 EUR s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama prvotuzitelju D. Š., u dijelu točke III. izreke kojim je odbijen tužbeni zahtjev prvotuzitelja D. Š. za isplatu kunske protuvrijednosti iznosa od 36.781,70 EUR s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama, u dijelu točke IV. izreke kojim je odbijen tužbeni zahtjev drugotuzitelja L. V. za isplatu kunske protuvrijednosti iznosa od 68.286,98 EUR s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama, u dijelu točke V. izreke i u točki VI. izreke i sudi:

1. Utvrđuje se da je ništetna i bez pravnog učinka nepoštena ugovorna odredba, članak 6. Ugovora o kreditu broj 211-250/2007 od 10. prosinca 2007. sklopljenog između tužitelja i tuženika, ovjerenog 27. prosinca 2007. kod javnog bilježnika Z. P. pod poslovnim brojem Ov-9566/2007, kojom je Banka ovlaštena izvršiti promjenu visine i načina obračuna kamatne stope sukladno Odluci o kamatnim stopama H. A.-A.-B. d.d. ili drugom aktu Banke te da Korisnik kredita svojim potpisom na ovom ugovoru izjavljuje da je suglasan i da bez prigovora

prihvaća pisanu obavijest Banke o visini kamatne stope, visini anuiteta, načinu obračuna, te novi otplatni plan u skladu s promijenjenom kamatnom stopom.

2. Nalaže se tuženiku platiti tužiteljima iznos od 68.286,98 EUR (šezdesetosamstisućadvjestoosamdesetšest eura i devedesetosam centa) u protuvrijednosti u kunama, prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke za EUR na dan isplate, sa zateznim kamatama koje teku na iznose od: 2.843,75 EUR od 1. srpnja 2009. do isplate, 2.812,16 EUR od 1. listopada 2009. do isplate, 2.778,76 EUR od 1. siječnja 2010. do isplate, 2.774,15 EUR od 1. travnja 2010. do isplate, 2.708,31 EUR od 1. srpnja 2010. do isplate, 2.671,84 EUR od 1. listopada 2010. do isplate, 2.635,32 EUR od 1. siječnja 2011. do isplate, 2.798,00 EUR od 1. travnja 2011. do isplate, 2.560,87 EUR od 1. srpnja 2011. do isplate, 2.522,90 EUR od 1. listopada 2011. do isplate, 2.485,34 EUR od 1. siječnja 2012. do isplate, 2.447,02 EUR od 1. travnja 2012. do isplate, 2.407,39 EUR od 1. srpnja 2012. do isplate, 2.365,89 EUR od 1. listopada 2012. do isplate, 2.323,08 EUR od 1. siječnja 2013. do isplate, 2.278,41 EUR od 1. travnja 2013. do isplate, 2.233,01 EUR od 1. srpnja 2013. do isplate, 2.186,88 EUR od 1. listopada 2013. do isplate, 2.140,00 EUR od 1. siječnja 2014. do isplate, 2.092,35 EUR od 1. travnja 2014. do isplate, 2.044,45 EUR od 1. srpnja 2014. do isplate, 1.995,75 EUR od 1. listopada 2014. do isplate, 1.945,72 EUR od 1. siječnja 2015. do isplate, 1.894,87 EUR od 1. travnja 2015. do isplate, 1.843,20 EUR od 1. srpnja 2015. do isplate, 1.790,69 EUR od 1. listopada 2015. do isplate, 1.736,87 EUR od 1. siječnja 2016. do isplate, 1.682,21 EUR od 1. travnja 2016. do isplate, 1.626,69 EUR od 1. srpnja 2016. do isplate i 1.691,10 EUR od 1. listopada 2016. do isplate, i to za razdoblje do 30. lipnja 2011. po stopi od 14% godišnje, od 1. srpnja 2011. do 31. srpnja 2015. po stopi od 12% godišnje, od 1. kolovoza 2015. do 31. prosinca 2015. po stopi od 8,14% godišnje, od 1. siječnja 2016. do 30. lipnja 2016. po stopi od 8,05% godišnje, od 1. srpnja 2016. do 31. prosinca 2016. po stopi od 7,88% godišnje, od 1. siječnja 2017. do 30. lipnja 2017. po stopi od 7,68% godišnje, od 1. srpnja 2017. do 31. prosinca 2017. po stopi od 7,41% godišnje, od 1. siječnja 2018. do 30. lipnja 2018. po stopi od 7,09% godišnje, od 1. srpnja 2018. do 31. prosinca 2018. po stopi od 6,82 % godišnje, od 1. siječnja 2019. do 30. lipnja 2019. po stopi od 6,54% godišnje, od 1. srpnja 2019. do 31. prosinca po stopi od 6,30% godišnje, od 1. siječnja 2020. do isplate do 30. lipnja 2020. po stopi od 6,11% godišnje, od 1. srpnja 2020. do 31. prosinca 2020. po stopi od 5,89% godišnje, od 1. siječnja 2021. do isplate po stopi od 5,75% godišnje, a u slučaju promjene stope zateznih kamata prema stopi koja se za svako polugodište određuje uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena, u roku osam dana.

3. Nalaže se tuženiku naknaditi tužiteljima troškove u iznosu od 63.110,00 kn (šezdesettritisućestodeset kuna) i zakonske zatezne kamate na troškove u iznosu od 51.740,00 kn koje teku od 28. travnja 2021. do isplate po stopi od 5,75% godišnje, a u slučaju promjene stope zateznih kamata prema stopi koja se za svako polugodište određuje uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za

referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena, u roku osam dana.

4. Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova u iznosu od 20.402,00 kn (dvadesettisućčetiristodvije kune) i zahtjev tužitelja za isplatu pripadajućih zakonskih zateznih kamata na troškove u iznosu od 14.440,00 kn, kao neosnovan.

II. Odbija se žalba tužitelja kao neosnovana i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-764/2017-25 od 27. lipnja 2019. u dijelu točke III. izreke kojim je odbijen tužbeni zahtjev u odnosu na prvotužitelja D. Š. za isplatu zateznih kamata na iznos od 36.781,70 EUR u protuvrijednosti u kunama, prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke za EUR na dan isplate, po stopi preko stope koja se za razdoblje od 1. srpnja 2009. do 1. kolovoza 2015. određuje za svako polugodište uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za pet postotnih poena, a od 1. kolovoza 2015. do isplate po stopi koja se za svako polugodište određuje uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena, u dijelu točke IV. izreke kojim je odbijen tužbeni zahtjev u odnosu na drugotuženika L. V. za isplatu zateznih kamata na iznos od 68.286,98 EUR u protuvrijednosti u kunama, prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke za EUR na dan isplate, po stopi preko stope koja se od 1. srpnja 2009. do 1. kolovoza 2015. određuje za svako polugodište uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za pet postotnih poena, a od 1. kolovoza 2015. do isplate po stopi koja se za svako polugodište određuje uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena i u dijelu točke V. izreke kojim je odbijen zahtjev za isplatu zakonskih zateznih kamata na troškove u iznosu od 51.740,00 kn po stopi preko stope koja se za svako polugodište određuje uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena.

Obrazloženje

1. Trgovački sud u Splitu je presudom poslovni broj P-764/2017-25 od 27. lipnja 2019. odbio tužbeni zahtjev za utvrđenje nišetnom i bez pravnog učinka nepoštene ugovorne odredbe - članka 6. Ugovora o kreditu broj 211-250/2007 od 10. prosinca 2007. sklopljenog između tužitelja i tuženika, ovjerenog 27. prosinca 2007. kod javnog bilježnika Z. P. pod brojem Ov-9566/2007, kojom je Banka ovlaštena izvršiti promjenu visine i načina obračuna kamatne stope sukladno Odluci o kamatnim stopama H. A.-A.-B. d.d. ili drugom aktu Banke te da Korisnik kredita svojim potpisom na ovom ugovoru izjavljuje da je suglasan i da bez prigovora prihvaća pisanu obavijest Banke o visini kamatne stope, visini anuiteta, načinu obračuna, te novi otplatni plan u skladu s promijenjenom kamatnom stopom (točka I.

izreke); naložio tuženiku platiti prvotužitelju D. Š. kunsku protuvrijednost iznosa od 31.505,28 EUR s pripadajućim zakonskim zateznim kamata, dok je odbio dio zahtjeva za isplatu zateznih kamata po višoj stopi od dosuđene (točka II. izreke); odbio zahtjev prvotužitelja D. Š. za isplatu kunske protuvrijednosti iznosa od 36.781,70 EUR s pripadajućim zakonskim zateznim kamata (točka III. izreke); odbio tužbeni zahtjev drugotužitelja L. V. za isplatu kunske protuvrijednosti iznosa od iznosa od 68.286,98 EUR s pripadajućim zakonskim zateznim kamata (točka IV. izreke); naložio tuženiku naknaditi prvotužitelju troškove parničnog postupka u iznosu od 1.625,39 kn s pripadajućim zakonskim zateznim kamata, dok je za više traženi iznos, kao i za više traženi iznos stope zateznih kamata odbio zahtjev prvotužitelja za naknadu troškova parničnog postupka (točka V. izreke) i naložio drugotužitelju naknaditi tuženiku troškove parničnog postupka u iznosu od 20.300,00 kn (točka VI. izreke).

2. Protiv navedene presude tužitelji i tuženik su podnijeli žalbu.

3. Tužitelji pobijaju navedenu presudu u točkama I., III. i IV. izreke, u dijelu odluke o troškovima iz točke V. izreke kojim je odbijen zahtjev prvotužitelja za naknadu troškova i u točki VI. izreke zbog svih zakonom predviđenih razloga s prijedlogom da se u tom dijelu ona preinači i prihvati tužbeni zahtjev, podredno ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, uz naknadu troškova sastava žalbe i sudske pristojbe za žalbu u ukupnom iznosu od 11.370,00 kn.

4. Tuženik pobija navedenu presudu u dijelu točke II. izreke kojim mu je naloženo platiti prvotužitelju D. Š. kunsku protuvrijednost iznosa od 31.505,28 EUR s pripadajućim zakonskim zateznim kamata i u dijelu odluke o troškovima iz točke IV. izreke kojim je obvezan na naknadu troškova prvotužitelju u iznosu od 1.625,39 kn s pripadajućim zakonskim zateznim kamata zbog svih zakonom predviđenih razloga s prijedlogom da se u tom dijelu ona preinači i odbije tužbeni zahtjev, podredno ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, uz naknadu troškova sastava žalbe i sudske pristojbe za žalbu u ukupnom iznosu od 21.175,00 kn.

5. U odgovoru na žalbu tužitelji su u cijelosti osporili tuženikove žalbene navode. Predlažu odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi presudu u pobijanom dijelu, uz naknadu troška sastava odgovora na žalbu u iznosu od 5.962,00 kn.

6. Tuženik nije podnio odgovor na žalbu tužitelja.

7. Žalba tužitelja je djelomično osnovana, dok tuženikova žalba nije osnovana.

8. Presuda je u pobijanom dijelu ispitana na temelju odredaba članka 365. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 i 89/14; dalje: ZPP), u granicama razloga navedenih u žalbi i pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točaka 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a te na pravilnu primjenu materijalnog prava.

9. U postupanju prvostupanjskog suda nisu uočene bitne povrede odredaba parničnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, pa tako niti bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 11. ZPP-a, na koju se poziva tuženik.

10. Predmet spora je zahtjev za utvrđenje ništetnosti ugovorne odredbe - članka 6. Ugovora o kreditu broj 211-250/2007 od 10. prosinca 2007., ovjerenog 27. prosinca 2007. kod javnog bilježnika Z. P. pod brojem Ov-9566/2007, kojom je Banka ovlaštena izvršiti promjenu visine i načina obračuna kamatne stope sukladno Odluci o kamatnim stopama H. A.-A.-B. d.d. ili drugom aktu Banke te da Korisnik kredita svojim potpisom na ovom ugovoru izjavljuje da je suglasan i da bez prigovora prihvaća pisanu obavijest Banke o visini kamatne stope, visini anuiteta, načinu obračuna, te novi otplatni plan u skladu s promijenjenom kamatnom stopom, te, nakon djelomičnog povlačenja tužbe za kunsku protuvrijednost iznosa od 3.385,99 EUR, zahtjev za isplatu kunske protuvrijednosti iznosa od 68.286,98 EUR koji je neosnovano naplaćen na temelju navedene ugovorne odredbe.

11. Prvostupanjski sud je pogrešno primijenio materijalno pravo kada je odbio tužbeni zahtjev za utvrđenje ništetnosti članka 6. Ugovora o kreditu broj 211-250/2007 sa sporazumom o osiguranju novčane tražbine od 10. prosinca 2007., ovjeren 27. prosinca 2007. kod javnog bilježnika Z. P. pod poslovnim brojem Ov-9566/2007 (dalje: Ugovor). Člankom 6. Ugovora, koji nosi naziv promjenjivost kamatne stope, je ugovoreno da je Banka ovlaštena izvršiti promjenu visine i načina obračuna kamatne stope sukladno Odluci o kamatnim stopama H. A.-A.-B. d.d. ili drugog akta Banke te da Korisnik kredita svojim potpisom na ovom ugovoru izjavljuje da je suglasan i da bez prigovora prihvaća pisanu obavijest Banke o visini kamatne stope, visini anuiteta, načinu obračuna, te novi otplatni plan u skladu s promijenjenom kamatnom stopom.

12. Iz sadržaja citiranog članka 6. Ugovora proizlazi pravo tuženika kao kreditora da svojom jednostranom odlukom mijenja način obračuna ugovornih kamata, što nije u skladu s pravnom prirodom ugovornih obveznopравnih odnosa koji nastaju suglasnošću volja ugovornih stranaka, te je u očitoj protivnosti s osnovnim načelom ravnopravnosti sudionika (članak 3. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 35/05; dalje: ZOO). Neravnopravnost stranaka u njihovim pravima i obvezama proizlazi iz činjenice što tuženik kao kreditor može mijenjati ugovornu odredbu bez ikakvog obrazloženja i navođenja određenih i mjerljivih kriterija koji su uvjetovali neprimjenu jasne ugovorne odredbe, a to druga ugovorna strana mora prihvatiti.

13. Naime, u konkretnom slučaju je člankom 3. Ugovora, koji nosi naziv kamatna stopa, ugovoreno da se na iznos kredita iz članka 2. ovog ugovora obračunavaju kamate, a visina kamatne stope je vezana za tromjesečni EURIBOR, s dodatkom marže od 3,00% (tri posto), dekurzivno godišnje. Kamate se obračunavaju tromjesečno, od dana stavljanja kredita u otplatu i uključene su u anuitete. Kamatna stopa vezana je za tromjesečni EURIBOR, važeći na dan utvrđenja kamatne stope te će se u skladu s tim usklađivati odnosno mijenjati (...). Kamatna stopa se uvećava za ugovorenu maržu iz stavka 1. ovog članka. Korisnik kredita svojim potpisom na ovom

ugovoru izjavljuje da je suglasan i da bez prigovora prihvaća pismenu obavijest Banke o visini kamatne stope (...).

14. Iz sadržaja citiranog članka 3. Ugovora proizlazi da su ugovorne strane ugovorile promjenjivu ugovornu kamatu, što predstavlja valjanu ugovornu odredbu kojom se određuje cijena koju će korisnik kredita platiti kreditoru za odobreni kredit u kunskoj protuvrijednosti iznosa od 350.000,00 EUR prema srednjem tečaju za EUR H. A.-A.-B. d.d. važećem na dan korištenja kredita (članak 2. Ugovora). Ugovoreno je da je visina kamatne stope vezana za promjenjiv tromjesečni EURIBOR s dodatkom marže od 3,00% (tri posto), kao fiksnim parametrom obračuna kamatne stope. Navedena ugovorna odredba je jasna, a činidba je moguća, dopuštena i određena, a u svakom slučaju određiva. S obzirom na to da je navedena ugovorna odredba jasna i nedvosmislena, to u konkretnom slučaju nije niti bilo potrebe za njezinim tumačenjem u skladu s odredbama članka 319. i 320. ZOO-a. Stoga je, uzevši u obzir navedeno, prvostupanjski sud pravilno odbio tuženikov dokazni prijedlog za saslušanje svjedoka H. H. jer izvođenje tog dokaza nije bilo potrebno radi utvrđivanja odlučnih spornih činjenica. Osim toga, tuženik nije određeno naveo radi utvrđivanja kojih odlučnih spornih činjenica predlaže izvođenje navedenog dokaza, već je izvođenje tog dokaza predložio samo općenito (paušalno) na okolnost sklapanja Ugovora. U svakom slučaju, tuženik je predložio saslušanje navedenog svjedoka protivno odredbama članka 299. ZPP-a kao što je to, suprotno tuženikovim žalbenim navodima, pravilno utvrdio prvostupanjski sud. Naime, prema odredbi članka 299. stavka 1. ZPP-a, stranke su dužne već u tužbi i odgovoru na tužbu, a najkasnije na pripremnom ročištu iznijeti sve činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve, predložiti dokaze potrebne za utvrđivanje iznesenih činjenica te se izjasniti o činjeničnim navodima i dokaznim prijedlozima protivne stranke. Stranke mogu tijekom glavne rasprave iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze samo ako ih bez svoje krivnje nisu mogle iznijeti, odnosno predložiti prije zaključenja prethodnog postupka (članak 299. stavak 2. ZPP-a). Nove činjenice i nove dokaze koje su stranke iznijele, odnosno predložile tijekom glavne rasprave protivno stavku 2. ovoga članka sud neće uzeti u obzir (članak 299. stavak 3. ZPP-a). Međutim, suprotno žalbenim navodima, tuženik nije dokazao kako se u konkretnom slučaju radi o dokazu koji tuženik nije mogao bez svoje krivnje predložiti prije zaključenja prethodnog postupka.

15. Osim toga, navedenom ugovornom odredbom iz članka 3. Ugovora ugovorne strane su postigle suglasnost o ugovornoj kamati, kao jednom od bitnih sastojaka ugovora o kreditu (članak 1021. ZOO-a), kao i svim parametrima (elementima) za njezino određivanje. Budući da ugovorna kamata predstavlja jedan od bitnih sastojaka ugovora o kreditu i da je ona u konkretnom slučaju jasno određena člankom 3. Ugovora, to tuženik kao kreditor ne može jednostrano mijenjati navedeni bitni sastojak ugovora, već za takvu promjenu mora dobiti suglasnost druge ugovorne strane (korisnika kredita).

16. Nadalje, kako se radi o dvostranoobveznom ugovoru, prema kojemu je tuženik, kao banka, bio dužan tužitelju isplatiti kredit, a tužitelj je bio dužan taj kredit vratiti u ugovorenom roku, zajedno s kamatama, jednostrana promjena kamatne stope iz citiranog članka 6. Ugovora protivna je i članku 10. stavku 3. ZOO-a. Ovo iz

razloga što je tuženik, isplatom kredita, ispunio svoju ugovornu obvezu, te je za ispunjenje ugovora preostalo da tužitelj, kao korisnik kredita, tuženiku vrati iznos kredita s kamatama. Ugovorna odredba, prema kojoj tuženik kao davatelj kredita može, nakon plasiranja kredita, jednostrano mijenjati kamatnu stopu predstavlja nedopušteno ponašanje u izričitoj suprotnosti s člankom 10. stavkom 3. ZOO-a, jer se time otežava ispunjenje obveze tužitelja kao primatelja kredita. Takav način promjene visine kamatne stope nije u skladu s pravnom prirodom obveznopравnih odnosa niti zadovoljava zahtjev određenosti i odredivosti činidbe u smislu odredbe članka 269. stavka 2. ZOO-a, kojim je propisano da činidba mora biti moguća, dopuštena i određena, odnosno odrediva, članka 271. ZOO-a, kojim je propisano da je činidba nedopuštena ako je protivna Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima ili moralu društva i članka 272. ZOO-a kojim je propisano da je činidba odrediva ako ugovor sadrži podatke pomoću kojih se može odrediti.

17. S obzirom na to da je citirana ugovorna odredba iz članka 6. Ugovora protivna odredbama članka 10. stavka 3., članka 269. stavka 2., članka 271. i članka 272. ZOO-a kao prisilnim propisima, to je, uzevši u obzir navedeno, ovaj sud utvrdio kako je, suprotno stajalištu prvostupanjskog suda, navedena ugovorna odredba ništetna sukladno odredbi članka 322. stavka 1. ZOO-a (tako i Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, poslovni broj PŽ-5087/2017-2 od 23. srpnja 2020. i PŽ-2223/2019-2 od 21. listopada 2020.). Stoga je pravilnom primjenom citiranih zakonskih odredaba valjalo prihvatiti dio tužbenog zahtjeva za utvrđenje ništetnosti. Zbog toga je u odnosu na taj dio valjalo, na temelju odredbe članka 373. točke 3. ZPP-a, preinačiti pobijanu presudu i odlučiti kao u točki I.1. izreke ove presude.

18. U odnosu na dio tužbenog zahtjeva koji se odnosi na isplatu kunske protuvrijednosti iznosa od 68.286,98 EUR iz činjenične osnove tužbe, kojom je sud vezan (članak 186. stavak 3. ZPP-a), u bitnome proizlazi kako se radi o kamatama koje je tuženik neosnovano naplatio na temelju ništetne ugovorne odredbe. U konkretnom slučaju se, dakle, radi o restitucijskom zahtjevu iz članka 323. stavka 1. u vezi s člankom 324. stavkom 1. ZOO-a prema kojem su ugovorne strane dužne vratiti jedna drugoj sve ono što su primile na temelju ništetnog ugovora, odnosno ništetne ugovorne odredbe kao posljedice utvrđenja ništetnosti ugovora. S obzirom na ništetnost odredbe iz članka 6. Ugovora, pravilno je utvrđenje prvostupanjskog suda da tuženik u konkretnom slučaju ima pravo na kamate u skladu s člankom 3. Ugovora kojim je, kao što je prethodno obrazloženo, na jasan i nedvosmislen način, određena visina kamatne stope na način da je ona vezana za promjenjiv tromjesečni EURIBOR s dodatkom marže od 3,00% (tri posto), kao fiksnim parametrom obračuna kamatne stope.

19. Na temelju nalaza i mišljenja stalnog sudskog vještaka J. B., dipl. oec., kojem stranke nisu prigovorile, je utvrđeno kako je od dana početka korištenja kredita i stavljanja kredita u otplatu tuženik primjenom promjenjive marže obračunao i naplatio ukupno 73.454,15 EUR više negoli je trebao naplatiti obračunavajući maržu u fiksnom iznosu od tri posto. Budući da je sudski vještak obračunao kamate i za dio razdoblja koji nije obuhvaćen tužbom, ali je dao prikaz više naplaćenih iznosa kamata po svakom tromjesečju, prvostupanjski sud je pravilno utvrdio kako je u razdoblju obuhvaćenom tužbom tuženik naplatio 68.286,98 EUR više iz razloga što

je pogrešno i u većem iznosu od ugovorenog obračunavao maržu prilikom obračuna stope ugovorenih kamata.

20. Međutim, prvostupanjski sud je pogrešno utvrdio osnovanim prigovor zastare dijela predmetne tražbine u kunskoj protuvrijednosti iznosa od 36.781,70 EUR. Naime, u konkretnom slučaju se radi o restitucijskom zahtjevu iz članka 323. stavka 1. u vezi s člankom 324. stavkom 1. ZOO-a prema kojem su ugovorne strane dužne vratiti jedna drugoj sve ono što su primile na temelju ništetnog ugovora, odnosno ništetne ugovorne odredbe kao posljedice utvrđenja ništetnosti ugovora. Zbog toga, suprotno stajalištu prvostupanjskog suda, zastarni rok počinje teći od dana pravomoćnosti sudske odluke kojom je utvrđena ili na drugi način ustanovljena ništetnost ugovora (pravno shvaćanje zauzeto na prvoj sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske (1/20) održanoj 30. siječnja 2020.). Budući da je ništetnost sporne ugovorne odredbe utvrđena tek ovom drugostupanjskom odlukom, to je tek u tom trenutku počeo teći zastarni rok iz članka 225. ZOO-a. Zbog toga u konkretnom slučaju nije nastupila zastara predmetne tražbine, pa tako niti dijela predmetne tražbine u kunskoj protuvrijednosti iznosa od 36.781,70 EUR kao što je to pogrešno utvrdio prvostupanjski sud.

21. Osim toga, prvostupanjski sud je pogrešno primijenio materijalno pravo kada je odbio tužbeni zahtjev za isplatu protuvrijednosti iznosa od 68.286,98 EUR u odnosu na drugotužitelja L. V. zbog nedostatka aktivne legitimacije. Naime, prema odredbama članka 33. Zakona o obrtu („Narodne novine“ broj 143/13; dalje: ZO), radi obavljanja gospodarskih djelatnosti dvije ili više fizičkih osoba mogu zajednički obavljati obrt (stavak 1.). Međusobni odnosi osoba iz stavka 1. ovoga članka uređuju se pisanim ugovorom (stavak 2.). Na ugovor iz stavka 2. ovoga članka primjenjuju se propisi kojima se uređuju obvezni odnosi u ortaštvu (stavak 3.). Odredbama članka 648. ZOO-a je propisano da ako ugovorom o ortaštvu nije drukčije određeno, tražbine ortaštva pripadaju svim ortacima zajedno (stavak 1.). Ortak može zahtijevati od dužnika da obvezu ispuni svim ortacima zajedno, a samo njemu ako je od svih ostalih ortaka ovlašten primiti ispunjenje (stavak 2.).

22. U konkretnom slučaju nije sporna činjenica da je prvotužitelj D. Š., kao vlasnik ugostiteljskog obrta S. p., u svojstvu korisnika kredita sklopio Ugovor s tuženikom. Nije sporna niti činjenica da drugotužitelj L. V. nije ugovorna strana iz Ugovora, već ga je potpisao u svojstvu jamca platca. Također nije sporna činjenica da je u trenutku sklapanja Ugovora samo prvotužitelj D. Š. bio vlasnik ugostiteljskog obrta S. p., te da je taj ugovor sklopio u ime i za račun toga obrta, odnosno za potrebe toga obrta radi izgradnje objekata (članak 2. stavak 3. Ugovora), a ne u svoje osobno ime i za svoj osobni račun. Konačno, nije sporna niti činjenica da je 10. ožujka 2014., dakle, nakon sklapanja Ugovora, drugotužitelj L. V. kao ortak pristupio ugostiteljskom obrtu S. p. na temelju Ugovora o ortakluku, tako da od toga dana navedeni obrt posluje kao zajednički obrt čiji su vlasnici prvotužitelj D. Š. i drugotužitelj L. V.. Dakle, tužitelji kao vlasnici zajedničkog obrta imaju status ortaka, a u konkretnom slučaju se radi o tražbini po osnovi neosnovano naplaćene kamate po Ugovoru koji je sklopljen u ime i za račun navedenog obrta, dakle, o tražbini ortaštva koja pripada svim ortacima zajedno, dakle, i prvotužitelju D. Š. i drugotužitelju L. V..

Zbog toga je, suprotno stajalištu prvostupanjskog suda, i drugotužitelj L. V. ovlašten zahtijevati isplatu iznosa od 68.286,98 EUR s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama, što tuženik nije niti doveo u pitanje u tijeku prvostupanjskog postupka.

23. Uzevši u obzir navedeno, ovaj sud je utvrdio da su suprotno stajalištu prvostupanjskog suda oba tužitelja aktivno legitimirana i za podnošenje zahtjeva za isplatu kunske protuvrijednosti iznosa od 68.286,98 EUR. Zbog toga je, pravilnom primjenom odredaba članka 323. stavka 1. u vezi s člankom 324. stavkom 1. ZOO-a valjalo obvezati tuženika tužiteljima platiti kunsku protuvrijednost iznosa od 68.286,98 EUR. Osim toga, pravilnom primjenom odredbe članka 1115. u vezi s odredbama članka 323. stavka 1. i članka 324. stavka 1. ZOO-a valjalo je obvezati tuženika i na isplatu zateznih kamata po stopi propisanoj odredbom članka 29. stavka 2. u vezi s odredbom članka 22. stavka 4. ZOO-a za ostale odnose, a ne po stopi propisanoj za odnose iz trgovačkih ugovora i ugovora između trgovaca i osoba javnog prava kao što to neosnovano zahtijevaju tužitelji.

24. S obzirom na to da su oba tužitelja aktivno legitimirana za podnošenje zahtjeva za isplatu iznosa od 68.286,98 EUR s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama ovaj sud je, uslijed prethodno navedene pogrešne primjene materijalnog prava, na temelju odredbe članka 373. točke 3. ZPP-a, u cijelosti preinačio pobijanu presudu u dijelu koji se odnosi na isplatu navedenog iznosa na način da je tuženika obvezao da navedeni iznos plati tužiteljima jer bi u protivnom izreka ove odluke bila nerazumljiva. Zbog toga je odlučeno kao u točki I.2. izreke ove presude.

25. U preostalom dijelu navedenom u točki II. izreke ove presude, valjalo je, na temelju odredbe članka 368. stavka 1. ZPP-a, odbiti žalbu tužitelja kao neosnovanu i potvrditi pobijanu presudu.

26. S obzirom na to da je pravilnom primjenom materijalnog prava valjalo prihvatiti i tužbeni zahtjev za utvrđenje ništetnosti i (sniženi) tužbeni zahtjev za isplatu kunske protuvrijednosti iznosa od 68.286,98 EUR, a uzevši u obzir činjenicu da su tužitelji smanjili tužbeni zahtjev za kunsku protuvrijednost iznosa od 3.385,99 EUR, ovaj sud je utvrdio kako tužitelji u konkretnom slučaju imaju pravo na naknadu troškova u skladu s odredbom članka 154. stavka 3. ZPP-a jer nisu uspjeli u ovom sporu samo u razmjerno neznatnom dijelu svog zahtjeva zbog kojeg dijela nisu nastali posebni troškovi.

27. Tužiteljima su, kao potrebni (članak 155. stavak 1. ZPP-a), priznati troškovi: sastavljanja tužbe u iznosu od 5.960,00 kn (Tbr. 7. točka 1. u vezi s Tbr. 36. točkom 1. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“ broj: 142/12, 103/14, 118/14 i 107/15; dalje: OT), sastavljanja podnesaka od 27. srpnja 2018. i 7. svibnja 2019. u iznosu u iznosu od 5.960,00 kn za svaki podnesak (Tbr. 8. točka 1. OT), zastupanja na ročištu 19. rujna 2018. u iznosu od 500,00 kn (Tbr. 9. točka 5. OT), na ročištu 2. listopada 2018. u iznosu od 2.980,00 kn (Tbr. 9. točka 2. OT), te na ročištima 26. studenoga 2018., 25. veljače 2019. i 13. svibnja 2019. u iznosu od 5.960,00 kn za svako ročište (Tbr. 9. točka 1. OT), trošak vještačenja u iznosu od 2.500,00 kn, te sudske pristojbe na tužbu u iznosu od

5.000,00 kn (Tar. br. 1. stavak 1. Tarife sudskih pristojbi iz Zakona o sudskim pristojbama („Narodne novine“ broj: 74/95, 57/96, 137/02, 125/11, 112/12, 157/13 i 110/15) i na presudu u iznosu od 5.000,00 kn u skladu s i Tar. br. 2. stavkom 2. Uredbe o Tarifi sudskih pristojbi („Narodne novine“ broj 53/19; dalje: Uredba). Dakle, tužitelji imaju pravo na naknadu troškova prvostupanjskog postupka u iznosu od 51.740,00 kn. Na tako određene troškove tužitelji imaju pravo i na zatezne kamate po stopi propisanoj odredbom članka 29. stavka 2. ZOO-a za ostale odnose, koje teku od dana donošenja drugostupanjske presude kojom je preinačena pobijana presuda (članak 30. stavak 2. Ovršnog zakona („Narodne novine“ broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17) do isplate.

28. Osim toga, tužitelji imaju pravo na naknadu troškova sastavljanja žalbe protiv presude u zatraženom (manjem) iznosu od 6.370,00 kn (Tbr. 10. točka 1. OT) i sudske pristojbe za žalbu protiv presude u zatraženom (manjem) iznosu od 5.000,00 kn (Tar. br. 3. stavak 1. Uredbe). Dakle, tužitelji imaju pravo na naknadu troškova žalbenog postupka u iznosu od 11.370,00 kn.

29. Stoga tužitelji u konkretnom slučaju imaju pravo na naknadu troškova prvostupanjskog i žalbenog postupka u ukupnom iznosu od 63.110,00 kn (51.740,00 kn + 11.370,00 kn).

30. Tužitelji nemaju pravo na trošak sastavljanja podneska od 23. siječnja 2019. u iznosu od 5.960,00 kn jer taj podnesak, s obzirom na njegov sadržaj, nije bio potreban radi vođenja ovog parničnog postupka u smislu odredbe članka 155. stavka 1. ZPP-a. Osim toga, za zastupanje na ročištima 19. rujna 2018. i 2. listopada 2018. tužitelji nemaju pravo na puni iznos nagrade od 5.960,00 kn za svako ročište u skladu s Tbr. 9. točka 1. OT. Naime, iz zapisnika s tih ročišta proizlazi kako se na tim ročištima nije raspravljalo o glavnoj stvari, niti su se izvodili dokazi, već da je ročište od 19. rujna 2018. odgođeno prije početka raspravljanja, dok se na ročištu od 2. listopada 2018. raspravljalo samo o procesnim pitanjima. Zbog toga za zastupanje na tim ročištima tužitelji neosnovano zahtijevaju naknadu troškova u preostalom iznosu od 8.440,00 kn. Dakle, tužitelji neosnovano zahtijevaju naknadu troškova prvostupanjskog postupka u preostalom iznosu od 14.440,00 kn s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama.

31. Tužitelji nemaju pravo na naknadu troška sastava odgovora na žalbu u iznosu od 5.962,00 kn jer taj podnesak, s obzirom na njegov sadržaj, nije bio potreban radi vođenja ovog žalbenog postupka u smislu odredbe članka 155. stavka 1. ZPP-a.

32. Stoga tužitelji neosnovano zahtijevaju naknadu troškova prvostupanjskog i žalbenog postupka u ukupnom iznosu od 20.402,00 kn (14.440,00 kn + 5.962,00 kn).

33. Slijedom navedenog, o troškovima postupka je, na temelju odredaba članka 166. stavaka 1. i 2. ZPP-a, odlučeno kao u točkama I.3. i I.4. izreke ove presude.

34. Tuženik nije uspio u ovom žalbenom postupku pa nema pravo na naknadu troškova sastava žalbe i sudske pristojbe za žalbu u ukupnom iznosu od 21.175,00 kn (članak 154. stavak 1. u vezi s člankom 166. stavcima 1. i 2. ZPP-a).

Zagreb, 28. travnja 2021.

Predsjednik vijeća
Ivica Omazić